

Za pravěkem do českých lesů

Dokážete-li se dívat a pozorovat i svět u svých nohou, můžete zažít zázrak a ocitnout se náhle v pravěkém lese – kdesi na konci prvohor, v permu či karbonu. Skoro čekáte, kdy se mezi "kmeny" objeví nějaký obrovský praobojživelník vylézající z dávného močálu nebo vám nad hlavou přeletí metrová vážka. Když zvednete oči výš, kouzlo zmizí. Ale ne úplně.

Ony pravěké rostliny tu jsou stále, jen v mnohem menším provedení: vysoké stromy se proměnily v nízké plazivé keříky s více než metr dlouhými lodyhami. Z nich po celé délce odnožují kolmo vzhůru větve nesoucí výtrusné klasy. Plavuň. Podivná prastará rostlina a ještě podivnější způsob života. Nekvete a nerozmnožuje se semeny, nýbrž výtrusy, stejně jako třeba houby, mechy nebo jí blízké příbuzné a stejně staré přesličky a kapradiny. U nás se nejčastěji setkáte se dvěma druhy.

Ten běžnější, o kterém se učíte ve škole, se podle typicky rozdvojených větviček nesoucích klasy jmenuje plavuň vidlačka (*Lycopodium clavatum*). Roste prakticky na celé severní polokouli, tedy nejen u nás a v celé Eurasii, ale také v Severní Americe (tomu se odborně říká, že jde o cirkumpolární druh). U nás ji najdete v jehličnatých, řidčeji i listnatých horských lesích a na jejich

okrajích, na pasekách, horských loukách či zarůstajících pastvinách, na rašeliništích nebo podél cest. Pokud se setkáte s plavuní, která na rozdíl od předešlé nese na konci každé větvičky jediný kratší a silnější výtrusný klas a má řidší olistění, půjde pravděpodobně o plavuň pučivou (*L. annotinum*). Ta je vzácnější a roste pouze v horách – v jehličnatých, nejčastěji smrkových a smrko-jedlových lesích, občas i v pásmu kosodřeviny či na okrajích rašelinišť.

ČAROVNÁ ROSTLINA

Kapradinám a plavuním přisuzovali lidé od pradávna čarovnou moc, vydávali se za nimi o půlnoci či v jiné nezvyklé a strašidelné hodiny či dny. Latinské jméno plavuně je odvozeno od řeckého slova "lykos" - vlk – a sibiřské národy používaly tuto "vlčí" rostlinu k různým kultovním účelům a obřadům. Nešlo vždy jen o pověry, nať a především výtrusy plavuní - tzv. lycopodium - obsahují velké množství různých alkaloidů a mají léčivé účinky, takže se v lékařství používají dodnes a mnohdy jsou prakticky nenahraditelné.

Zdroj: www.abicko.cz/clanek/casopis-abc/3148/za-pravekem-do-ceskych-lesu.html

Jak se změnily dnešní rostliny od pravěkých?

Které rostliny převládaly v karbonském pralese?

Jaké mají tyto rostliny využití?

Pojmenuj rostliny na obrázku na základě popisu v textu?